

**PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA**

L'ONG DEL CATALÀ.

**PROJECTE DE LLEI DE MODIFICACIÓ DE LA LLEI 20/2010 DEL
CINEMA.**

ANÀLISI DEL TEXT APROVAT PEL GOVERN I PROPOSTES D'ESMENES

Barcelona, octubre del 2014

PRÒLEG

Abans d'entrar en les propostes concretes referents al Projecte de Llei de modificació de la Llei del Cinema 20/2010, avancem que l'objectiu de la Plataforma per la Llengua en l'àmbit del cinema és que el català aconseguixi **com a mínim la paritat lingüística amb el castellà**, de manera que el públic de Catalunya pugui accedir a la versió catalana en igualtat de condicions. En aquest sentit, convergiem plenament amb la Llei del Cinema vigent des del gener del 2011, aprovada amb el suport de tots els partits polítics excepte el PP i Ciutadans, que establí com a objectiu arribar progressivament a, gairebé, el 50% de l'oferta cinematogràfica en català en un termini màxim d'adaptació de 7 anys. Per tal que es pogués fer efectiva, calia l'aprovació del reglament que finalment no es va produir, amb la qual cosa la Llei no s'ha arribat a aplicar mai. Paral·lelament, vam apostar per una adaptació de la Llei al dictamen emès per la Comunitat Europea el juny del 2012 amb unes modificacions mínimes, fidels a l'esperit de la Llei, que consistien en incloure a les pel·lícules espanyoles en castellà a les obligacions referents a la resta de les obres cinematogràfiques europees.

Des de l'aprovació del Projecte de modificació de la Llei del passat mes d'abril, la Plataforma per la Llengua hem analitzat i valorat el context marcat per la nova proposta de legislació, que fa prevaldre els acords amb la indústria a les obligacions legals, i que eximeix a les obres cinematogràfiques europees. Malgrat que el projecte de Llei no abasta el gruix de pel·lícules que creiem que hauria d'afectar, pensem que hi ha marge per garantir en major mesura **el dret dels espectadors a escollir cinema en la seva llengua**.

Així, considerem que encara estem davant d'una oportunitat per a fer un pas ambiciós, però som conscients que existeix un risc elevat de modificació de la Llei clarament a la baixa. **La nostra proposta se centra, doncs, en defensar la concreció d'unes obligacions i terminis que no arribarien a la paritat lingüística de l'oferta a curt termini, però que entenem que podrien canviar prou les condicions i dinàmiques actuals com**

perquè gradualment en el termini de deu anys s'arribés, amb el suport institucional necessari, a l'horitzó esmentat. A més, en aquesta proposta hem fet especial èmfasi en l'oferta de cinema digital i al cinema que es consumeix fora de les sales d'exhibició.

Al final del document també hi adjuntem un annex amb algunes dades sobre el cinema en català i sobre altres contextos internacionals comparables.

ANÀLISI I PROPOSTES D'ESMENES

1a. Exempció de les obres cinematogràfiques europees.

. Explicació:

La definició que fa el projecte de llei d'obra cinematogràfica europea (*obra cinematogràfica que té certificat de nacionalitat atorgat per un estat membre de la Unió Europea o associat a l'Espai Econòmic Europeu*) pot incloure **grans coproduccions nord-americanes pel fet que aquestes hagin obtingut el certificat de nacionalitat europea (expedit en qualsevol dels països membres o associats a l'EEU), independentment de si la participació europea hagi estat, o no, significativa**. Per tant, proposem que les obres cinematogràfiques europees exemptes de les obligacions de la Llei, també compleixin amb el criteri d'un mínim de pressupost europeu invertit en l'obra cinematogràfica.

. Proposta d'esmena:

Esmena a l'article 18.2 de la Llei 20/2010

(...)

Resten exemptes del compliment d'aquestes obligacions les obres cinematogràfiques europees i produïdes amb almenys un 70% de finançament per empreses amb domicili social en un estat membre de la Unió Europea o associat a l'Espai Econòmic Europeu.

2a. Pel·lícules *exhibides* enlloc d'*estrenades*.

. Explicació:

En diversos articles es parla de garantir el visionat en català de les obres cinematogràfiques que *s'estrenin* a Catalunya, i l'ús d'aquesta paraula pot comportar que **no es tinguin en compte les pel·lícules que es projectin més tard del dia de la seva estrena** ja sigui en sales o en altres formes d'oferta cinematogràfica.

. Proposta d'esmena:

Esmena a l'article 18.1 de la Llei 20/2010

Caldria substituir "que s'estrenin a Catalunya en qualsevol de les seves formes de consum" per "que s'exhibeixin a Catalunya en qualsevol de les seves formes de consum".

Esmena a l'article 18.2 punt b de la Llei 20/2010

Caldria substituir "que s'estrenin" per "que s'exhibeixin".

Esmena a l'article 18.3 de la Llei 20/2010

Caldria substituir "que prèviament s'hagin estrenat" per "que prèviament s'hagin *exhibit*".

3a. Suport al doblatge i subtitulat al català de les obres europees.

. Explicació:

Malgrat que les obres europees quedin al marge de les obligacions del doblatge i subtitulat en català, la Llei hauria de **garantir clarament la creació de mecanismes de suport per a les pel·lícules europees**. No veiem que es defineixi aquesta garantia quan, en el darrer paràgraf de l'article 2, s'esmenta que "*La Generalitat pot establir mecanismes de suport*" per aquestes obres.

. Proposta d'esmena:

Esmena a l'article 18.2 de la Llei 20/2010

Caldria substituir "*La Generalitat pot establir mecanismes de suport*" per "**La Generalitat ha d'establir mecanismes de suport**"

4a. Llindar objectiu de la Llei

Explicació:

En el segon paràgraf de l'article 18.1, el llindar esmentat d'arribar a "nivells de consum equilibrats amb els altres sectors culturals i de la comunicació" estableix una referència volàtil i mancada d'objectivitat. Per tal de garantir els objectius de la Llei, cal que explicitar **un llindar concret que com a mínim hauria d'arribar el cinema en català en el termini de 10 anys (que estableix la modificació de la Llei)**. El llindar de la Llei que proposem és arribar, com a mínim, a la paritat lingüística amb la oferta en castellà en el termini màxim de 10 anys.

Així mateix, cal que aquest llindar s'estableixi **no només per al cinema exhibit en sales, sinó per als altres canals de distribució de pel·lícules cinematogràfiques.**

. Proposta d'esmena:

Esmena a l'article 18.1 de la Llei 20/2010

(...)

Mitjançant els acords es pretén que les obres doblades i subtitulades exhibides en català en qualsevol de les seves formes de consum assoleixin una oferta cinematogràfica equilibrada, com a mínim, amb el castellà, en el termini màxim de 10 anys.

5a. Altres canals d'oferta cinematogràfica

. Explicació:

Considerem fonamental que s'assoleixin resultats palpables en el doblatge i subtitulació de les pel·lícules no només pel que fa a l'oferta en sales de cinema, sinó també en altres canals de distribució.

El Projecte de llei del Govern estableix que el reglament (encara pendent d'aprovar-se) fixarà l'obligatorietat d'incloure la versió catalana en el menú lingüístic les obres cinematogràfiques distribuïdes en altres canals, en el cas de pel·lícules doblades o subtitulades estrenades prèviament en català a les sales. Considerem que aquesta esmena de l'article 18.3, també s'hauria d'incloure com un dels compromisos dels acords i, com en el cas del reglament, que s'esmentés també a la Llei.

. Proposta d'esmena:

Esmena a l'article 18.1 de la Llei 20/2010

3. Els acords han d'establir que quan es distribueixin per canals diferents de la projecció en sales d'exhibició cinematogràfica obres que prèviament s'hagin estrenat en versió doblada o subtitulada en català en les sales esmentades les empreses distribuïdores han d'incloure la versió en català en el menú lingüístic.

6a. Establir un percentatge mínim d'oferta en català a curt termini en els acords.

. Explicació:

Malgrat que és raonable que els acords (i el reglament) estableixin les pautes i la progressió del cinema en català, la Llei hauria de fixar un nivell d'augment de l'oferta en català concret a curt termini, perquè l'experiència de la via dels acords sense obligacions ha mostrat ésser ineficient per si sola. El darrer acord signat al setembre del 2011 entre el Departament de Cultura i els exhibidors i distribuïdors, per exemple, després de 2 anys de vigència, mostrava uns resultats gairebé imperceptibles: del 3,14% de cinema en català s'ha passat al 4,79% (un creixement del 1,65%), mentre que el cinema en castellà continuava sobrepasant el 95% de l'oferta global. La previsió de l'acord era que al 2014 s'arribés al 25% de la quota de mercat.

Creiem que el ciutadà necessita percebre canvis en l'oferta en poc temps, per tal que realment s'estimuli la demanda i el canvi d'inèrcies en el comportament dels espectadors. Per això, **proposem que s'estableixi un percentatge obligatori mínim al qual hauria d'arribar l'oferta cinematogràfica (proposem del 35%) que es troba afectada per la Llei a curt termini (proposem en 3 anys). Aquesta normativa afectaria a totes les pel·lícules doblades i subtitulades en format analògic, i a les pel·lícules doblades en format digital.** Estem convençuts que a partir d'aquí, la demanda i l'oferta es reforçaran, i l'oportunitat del cinema en català es farà més evident per al sector.

Així mateix, creiem que la llei hauria d'establir **que totes les pel·lícules subtítulades en format digital continguin, en el seu menú lingüístic, la versió en català.** D'aquesta manera, les empreses exhibidores tindrien a l'abast de manera totalment accessible la versió catalana, per la qual cosa la normativa també hauria d'establir que almenys en un període màxim de 3 anys, el **50% d'aquestes versions subtítulades en format digital fossin exhibides a les sales de cinema en versió catalana.**

Amb tot, cal tenir en compte que un percentatge molt elevat de pel·lícules no estaran incloses en els compromisos dels acords ni en les obligacions del reglament: ni les pel·lícules europees, ni les versions originals en castellà. Per exemple, segons les dades facilitades pel Departament de Cultura, entre un 44% i un 48% de les pel·lícules estrenades a Catalunya en els darrers anys van ser pel·lícules no europees¹. Així doncs, la llei i els acords previstos afectarien a un percentatge encara molt més baix d'aquest 40 i escaig per cent, ja que hi descomptaríem les pel·lícules no europees en versió original en castellà (de països llatinoamericans sobretot). **Per tant, l'obligatorietat d'arribar a un percentatge mínim en l'oferta cinematogràfica en català no podria afectar ni a la meitat de les pel·lícules exhibides als cinemes.**

¹ Concretament, 245 de les 522 pel·lícules estrenades a Catalunya el 2013 eren no europees; el 2012 eren 222 del total de les 460 pel·lícules estrenades; i el 2011 eren 226 de les 505 pel·lícules estrenades.

Aquestes són les úniques dades oficials de pel·lícules no europees a Catalunya de les quals disposem i que aporten una visió aproximada del volum de pel·lícules que estarien afectades per la llei. Tanmateix, són dades d'estrenes i no de projeccions, les quals, aquestes últimes, ens donarien una visió encara més acurada de l'oferta cinematogràfica des del punt de vista dels espectadors.

. Proposta d'esmena:

Esmena a l'article 18.1 de la Llei 20/ 2010

- Els acords han d'establir que per tal d'assolir l'objectiu de l'equilibri lingüístic, en el termini de tres anys a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, les empreses distribuïdores i exhibidores han de distribuir i exhibir almenys el 35% de l'oferta cinematogràfica doblada en llengua catalana de les obres que comercialitzin a Catalunya. També, pel què fa a l'oferta cinematogràfica subtitulada en format analògic, les empreses distribuïdores i exhibidores han de distribuir i exhibir almenys el 35% d'aquesta oferta en llengua catalana.

- Així mateix, les obres cinematogràfiques subtitulades en format digital han de contenir la versió en català en el menú lingüístic. Les empreses exhibidores han d'oferir, en un termini de tres anys a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, com a mínim el 50% d'aquestes obres cinematogràfiques subtitulades en versió en català.

- Les empreses distribuïdores i exhibidores han de garantir aquests increments fixats, en la distribució de cinema, atenent a criteris proporcionals de població i criteris equitatius amb el castellà d'horaris i de presència en pantalla, que s'han de computar anualment i que s'han de concretar en els acords previstos.

7a. Previsió de possibles incompliments dels acords signats

.Explicació:

L'article 18.2 inclou el fet que no s'arribi a acords, **però no menciona (ni tampoc es comenta a cap altra part de la Llei) què passa si s'arriben a signar acords però aquests no assoleixen els compromisos acordats.**

Aquesta manca de referència concreta al compliment dels objectius de l'acord deixa un buit legal en aquesta qüestió.

Per això, proposem que les **empreses distribuïdores i les empreses exhibidores signatàries dels acords que no assoleixin gradualment l'objectiu d'arribar al percentatge mínim (segons la nostra proposta, seria del 35% en tres anys excloent les obres europees, en VOE i algunes coproduccions)², hagin d'atendre les obligacions reglamentàries. També seria el cas de les obres cinematogràfiques subtitulades en format digital que no continguin la versió subtitulada catalana en el menú lingüístic, i de les empreses exhibidores que no exhibeixin en tres anys com a mínim el 50% d'aquestes obres disponibles en VOSC.**

Proposta d'esmena:

Esmena a l'article 18.2 de la Llei 20/2010

- En el cas que no s'assoleixin els acords previstos en l'article 18.1 en el termini de sis mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, o bé que, malgrat la signatura d'acords, l'increment de les obres cinematogràfiques en català que es distribueixen i s'exhibeixen a Catalunya, no assoleixin els objectius previstos segons es determini a l'acord, les empreses distribuïdores i exhibidores hauran d'atendre les obligacions que s'especifiquin per reglament.

² Recordem que el 35% només afectaria a un 40%, o menys, del total de pel·lícules estrenades als cinemes de Catalunya.

8a. Establir un percentatge mínim d'oferta en català a curt termini en el reglament.

. Explicació:

En el mateix sentit que la 6a. proposta d'esmena d'aquest document, **el reglament ha d'establir un percentatge mínim (proposem que també sigui del 35% en 3 anys) a partir de la vigència de la Llei exceptuant pel·lícules europees i en versió original en castellà. Aquesta normativa afectaria a totes les pel·lícules doblades en format analògic i digital, i les subtítulades en format analògic.**

Així mateix, el reglament hauria d'establir **que totes les pel·lícules subtítulades en format digital continguin, en el seu menú lingüístic, la versió en català.** D'aquesta manera, les empreses exhibidores tindrien a l'abast de manera totalment accessible la versió catalana, per la qual cosa la normativa també hauria de fixar que almenys **el 50% d'aquestes versions subtítulades en format digital fossin exhibides, en tres anys, a les sales de cinema en versió catalana.**

Com s'ha esmentat en l'anterior punt, en aquells casos concrets en què les empreses distribuïdores i exhibidores hagin signat l'acord amb el Govern però que no assoleixin l'increment mínim estipulat, quedin automàticament afectades pel que estableixi el reglament i s'anul·lin tots els efectes de l'acord signat. Això vol dir que **qualsevol empresa distribuïdora o exhibidora que, després de tres anys de vigència de l'acord, no hagi acomplert amb l'augment estipulat, haurà d'atendre's a les condicions del reglament.**

. Proposta d'esmena:

Esmena l'article 18.2 de la Llei 20/2010

- El reglament ha d'establir que les empreses distribuïdores i exhibidores han d'assolir, com a mínim, el 35% de l'oferta cinematogràfica en català de pel·lícules doblades a partir del tercer any d'entrada en vigor d'aquesta Llei. També, pel què fa a l'oferta cinematogràfica subtitulada en format analògic, les empreses distribuïdores i exhibidores han de distribuir i exhibir almenys el 35% d'aquesta oferta en llengua catalana.

- Així mateix, les obres cinematogràfiques subtitulades en format digital han de contenir en el menú lingüístic la versió en català. Les empreses exhibidores han d'oferir com a mínim el 50% d'aquestes obres cinematogràfiques subtitulades en versió en català a partir del tercer any d'entrada en vigor d'aquesta Llei.

- Les empreses distribuïdores i exhibidores han de garantir aquests increments fixats, atenent a criteris proporcionals de població, i a criteris equitatius amb el castellà d'horaris i de presència en pantalla, que s'han de computar anualment i que s'han de concretar per reglament.

9a. La publicitat i la promoció de les obres cinematogràfiques

. Explicació:

Per tal de reforçar el consum de cinema en català, és bàsic que la **publicitat i la promoció de les obres cinematogràfiques en català estigui en igualtat de condicions a la publicitat i promoció d'aquestes obres en castellà**. Cal que aquest equilibri sigui tant en els canals tradicionals de difusió, com també en l'àmbit digital.

. Proposta d'esmena:

Article 18, punts 1 i 2 de la Llei 20/2010

- Les empreses distribuïdores i les empreses exhibidores també han de garantir l'equilibri entre català i castellà en la publicitat i la promoció que facin de les obres cinematogràfiques afectades per l'article 18.1 i 18.2 en els canals de difusió tradicionals i digitals.

CONCLUSIONS

La presència i la vitalitat de la llengua catalana en contrast amb la situació actual del cinema en català, amb una demanda plenament condicionada per una oferta testimonial (d'un 4,7%), evidencien que **el cas del català al cinema és una clara anomalia i una excepció a nivell mundial**. És més, vivint en un món globalitzat en el qual l'adaptació de les empreses en el territori on s'actua i l'atenció al consumidor és cada cop més important, no té sentit continuar defensant un mercat uniformitzat (en castellà). De fet, les grans productores i distribuïdores s'han adaptat a mercats més petits que el català, alguns d'ells molt recents, com ara **Eslovènia, Letònia, Lituània, Estònia, Finlàndia, Suïssa o el Quebec**. I paral·lelament, els estats d'aquestes comunitats lingüístiques també s'han encarregat de proveir d'un marc legal i d'unes mesures polítiques per a protegir i fomentar el doblatge i subtitulat en les llengües corresponents (podeu veure més informació a l'Annex).

En el cas del Quebec, a més, on el doblatge es manté no només per al públic infantil sinó per a tots els públics (com a Catalunya), **les pel·lícules nord-americanes de més de 20 còpies es comercialitzen normalment en francès quebequès (concretament, el 2007 era pràcticament d'un 80%)**. En aquest país, la Llei del cinema (del 1983) i la demanda dels doblatges en francès quebequès per part del sindicat d'actors van tenir les mateixes crítiques i pressions per part de les distribuïdores que a Catalunya, però malgrat tot, es va tirar endavant i avui dia el resultat no podia ser millor: a més de la consolidació del cinema en francès quebequès, la indústria quebequesa pròpia (amb un mercat habituat finalment a escoltar les pel·lícules en la seva llengua) ha crescut del 4% al 18%.

En relació a les nou propostes d'esmenes que plantegem des de la Plataforma per la Llengua, destacaríem la proposta d'establir un percentatge concret d'oferta a curt termini tant en els acords com en el reglament (6a. i 8a. esmena). Si bé **proposem que s'assoleixi almenys**

el 35% de l'oferta en català en 3 anys de totes les pel·lícules doblades i de les subtítulades en format analògic, no obstant, cal tenir en compte que l'efecte en l'oferta real seria molt menor ja que s'exclouen de l'acord i del reglament totes les pel·lícules europees i les VO en castellà.

Així mateix, també destacaríem l'obligatorietat d'incloure la **versió en català en totes aquelles pel·lícules en format digital subtítulades**. I en el cas de les pel·lícules doblades en format digital que s'hagin exhibit a les sales de cinema, l'obligació que continguin la versió en català en el menú lingüístic quan aquestes es distribueixin en altres canals.

D'altra banda, com a valoració positiva, cal esmentar que el projecte de llei aprovat mantingui l'obligació d'incloure com a mínim la versió catalana en les obres cinematogràfiques i audiovisuals doblades o subtítulades que hagin rebut ajut del **Fons previst a l'article 32**. Així mateix, valorem positivament que es continuï apostant per la creació i la gestió de la **Xarxa concertada de pantalles cinematogràfiques** amb una de les finalitats que és l'increment de l'oferta cinematogràfica en llengua catalana arreu de Catalunya.

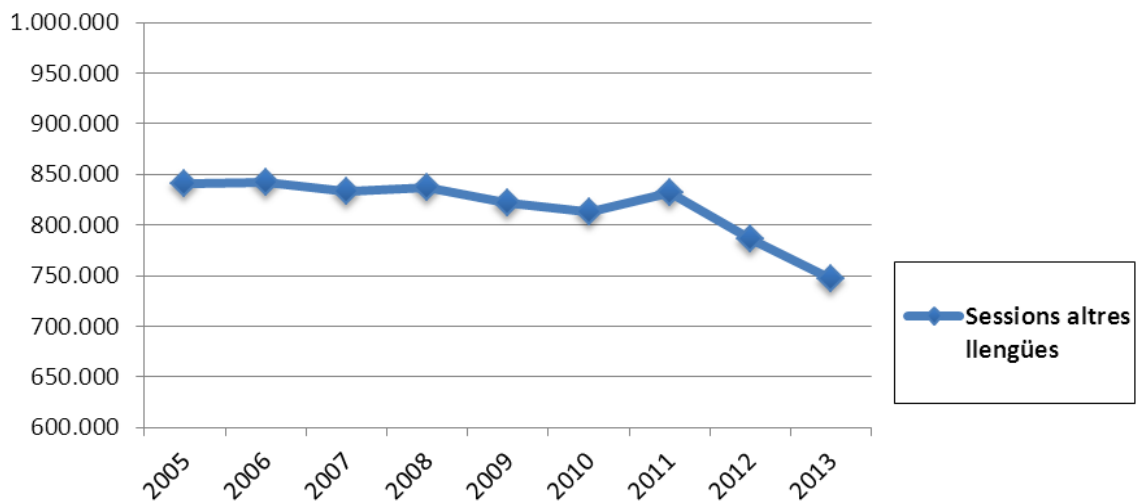
Finalment, a banda de les esmenes, comentem una qüestió relativa al debat de si la demanda de cinema en català s'ha de centrar en el doblatge o el subtítulat en català. De la mateixa manera que l'objectiu de la Plataforma per la Llengua és que com a mínim el 50% de les pel·lícules cinematogràfiques exhibides estiguin en llengua catalana, també pensem que aquest canvi s'ha de produir en les mateixes condicions que l'oferta en llengua castellana, perquè altrament perjudicariem al cinema en català. Això vol dir que **mentre al nostre país la major oferta sigui de pel·lícules doblades al castellà, exigirem primordialment el doblatge en català d'aquestes pel·lícules; això no exclou, però, que alhora exercim la demanda de cinema subtítulat en català, i tinguem en compte que la tendència és anar assimilant-nos a la resta de països europeus.**

ANNEX

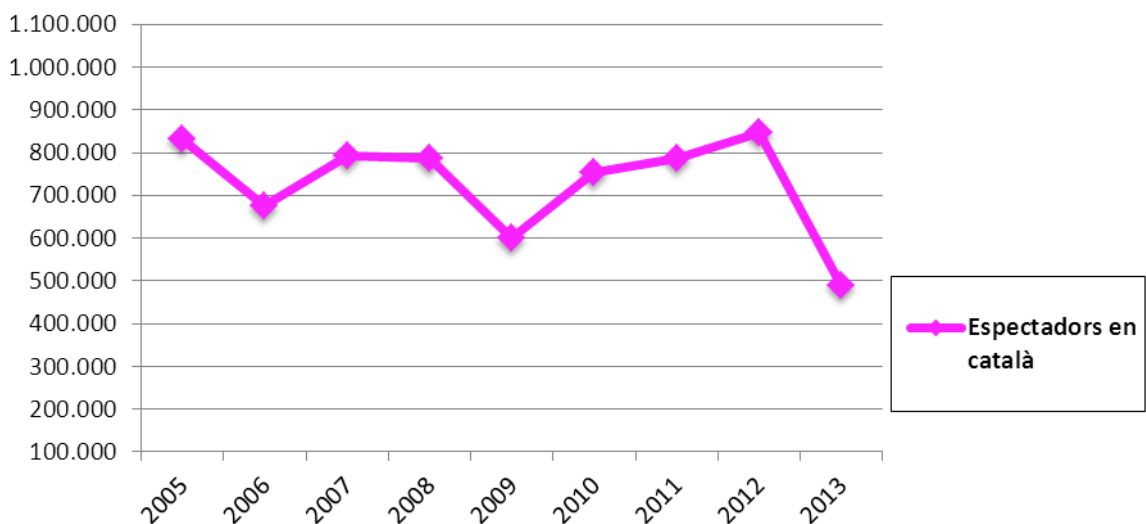
INFORMACIÓ REFERENT AL CINEMA EN CATALÀ

1. Evolució del nombre de sessions i d'espectadors de cinema en català, i del nombre de sessions i d'espectadors en altres llengües (majoritàriament castellà)

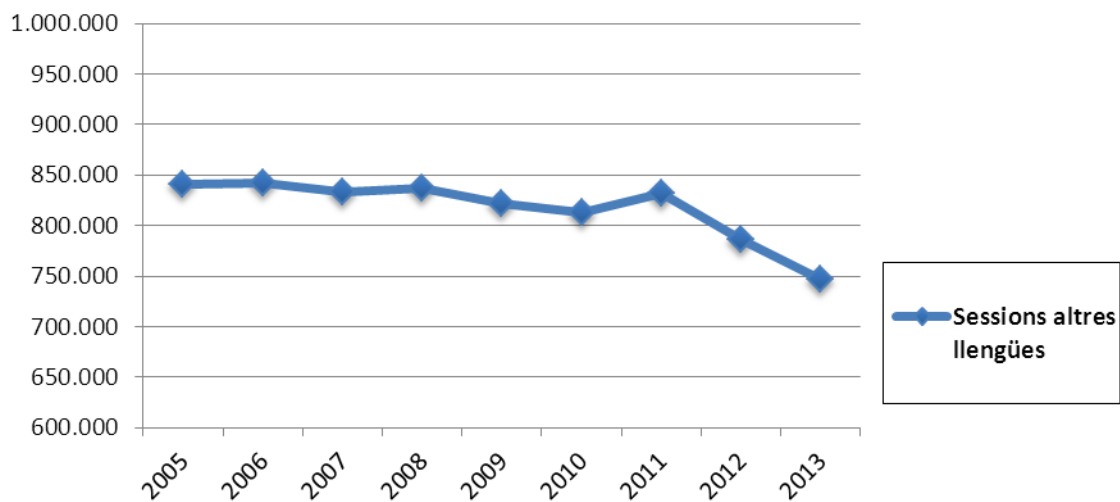
Gràfic 1. Cinema en català

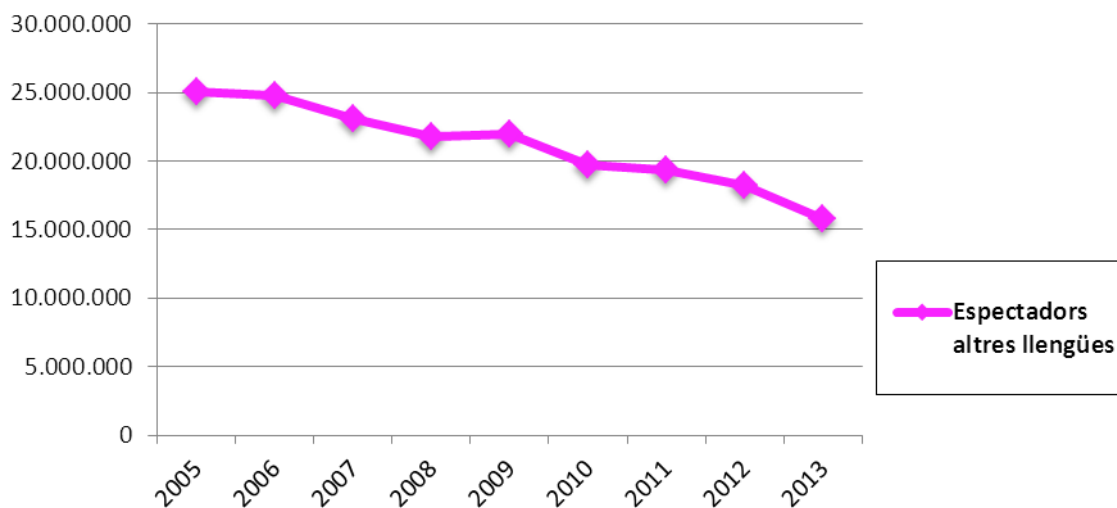
Gràfic 2. Cinema en català

Gràfic 3. Cinema en altres llengües

Gràfic 4. Cinema en altres llengües

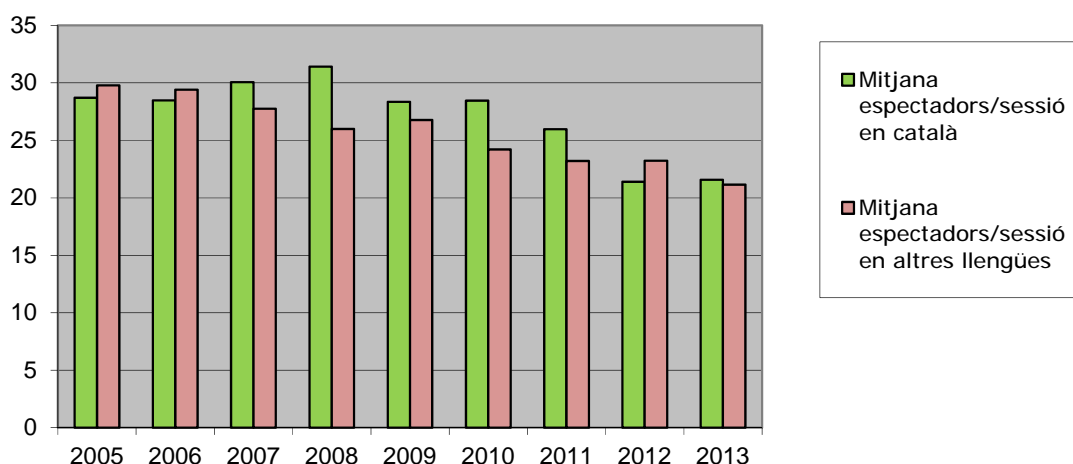
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades publicades a l'Idescat. Abril 2014.

. Els resultats dels gràfics 1 i 2 mostren que la corba d'espectadors de cinema en català evoluciona seguint sempre la mateixa tendència que la corba de les sessions en català.

. La demanda de cinema en català topa sempre amb el sostre de l'oferta existent en aquesta llengua.

. En canvi, en el cas del cinema que no és en català, no sempre una pujada de les sessions es correspon amb un canvi positiu del nombre d'espectadors. Per exemple: els anys 2007 al 2008 i sobretot els anys 2010 al 2011, que pugen les sessions però baixen els espectadors d'aquestes sessions.

2. Evolució de la mitjana d'espectadors per sessió segons la versió lingüística

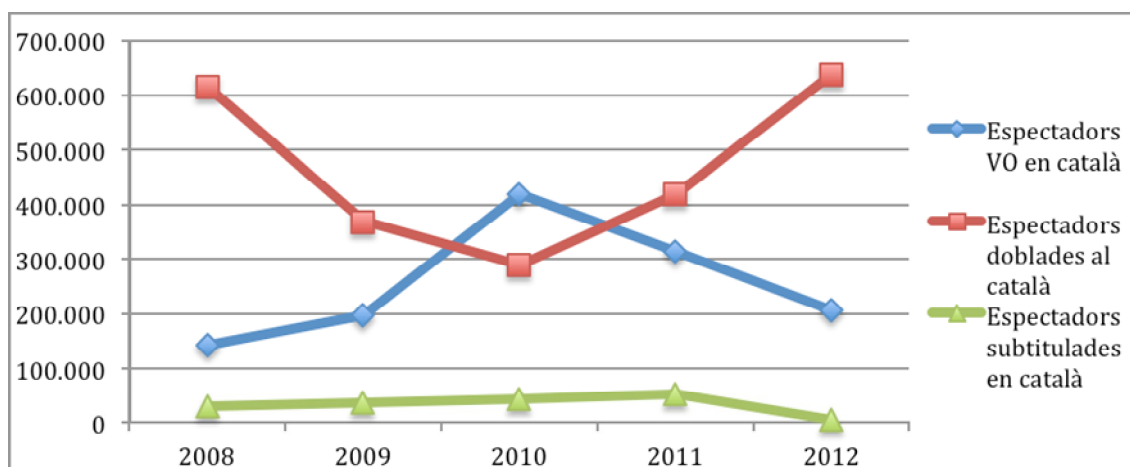
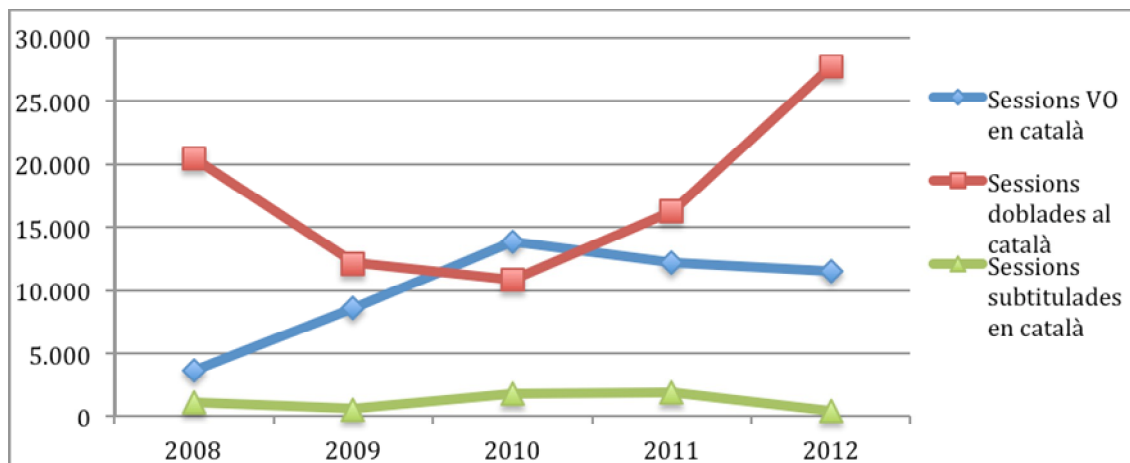

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades publicades a l'Idescat. Abril 2014 (basat l'índex de l'ICIC publicat al document *Bases de la Llei del cinema de Catalunya*, any 2009)

. El rati mitjana d'espectadors per sessió (Espectadors / Sessió) s'observa que en la majoria d'anys d'aquest període 2005-2012 a cada sessió de cinema en català hi van anar una mitjana d'espectadors més alta que la mitja d'espectadors del cinema en altres llengües.

. El comportament comercial de les còpies en català, en termes generals, és millor que la còpia castellana.

3. Evolució dels espectadors del cinema en versió original en català, cinema doblat en català i cinema subtitulat en català

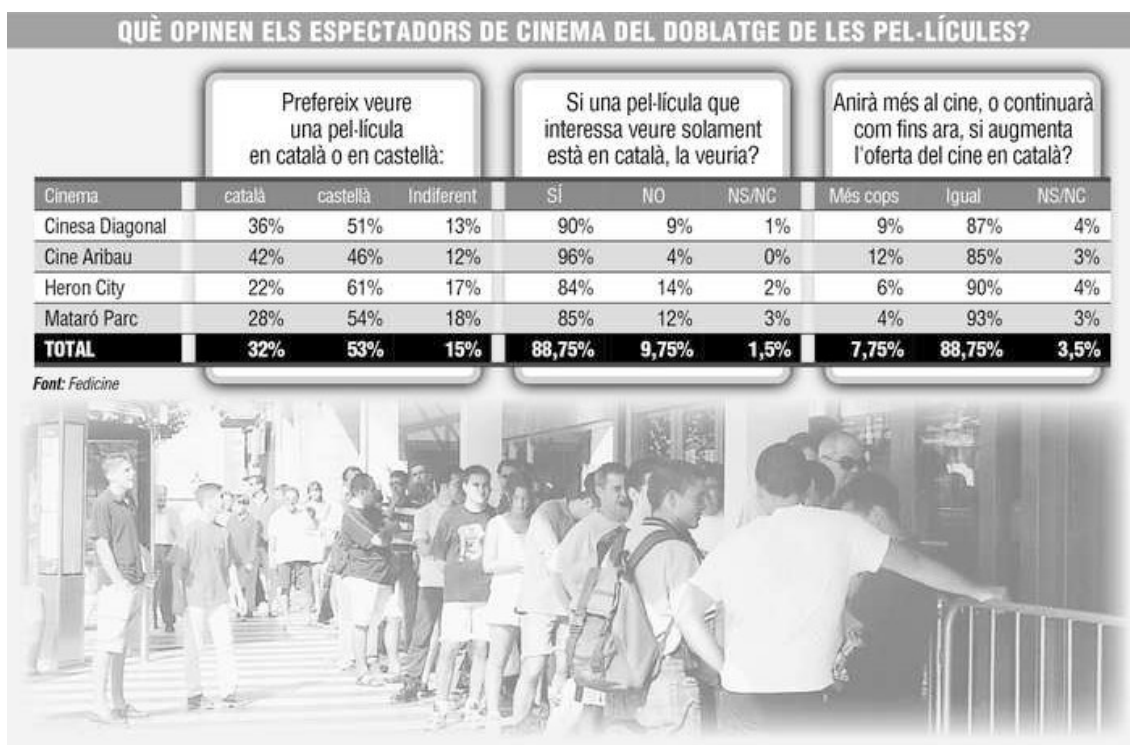

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades publicades a l'Idescat. Abril 2014

. En general, s'observa que el comportament comercial del cinema doblat, subtitulat i en versió original en català evoluciona de manera simètrica a l'oferta de pel·lícules exhibides de cada versió.

4. Opinió sobre el cinema en català

L'Estudi del catedràtic d'Economia Financera i Comptabilitat Oriol Amat i Sales, *Dictamen sobre conseqüències econòmiques de l'Avantprojecte de Llei del Cinema de Catalunya (2009)* encarregat pel Gremi d'Empresaris de Cinemes de Catalunya i Fedicine, donava dades reveladores sobre l'opinió dels espectadors, tal i com mostra aquesta imatge i el resum que n'hem fet d'aquesta part de l'estudi:

Font: Imatge extreta de l'article "L'excusa del català" publicat a El PuntAvui (01/02/2010).

. Un 32% dels espectadors prefereix veure una pel·lícula en català (a un 15% li és indiferent), una xifra molt per sota de l'oferta actual, que era del 3% en aquell moment (ara és un 4,7%).

. En l'hipotètic cas que la pel·lícula només es pogués veure en català (un extrem que no marcava ni la Llei 20/2010), només un 9,75% la deixaria de veure. I, per contra, hi ha un 7,75% que assegura que, si es doblés

més en català, aniria més al cinema. El 88,75% opina que hi aniria les mateixes vegades.

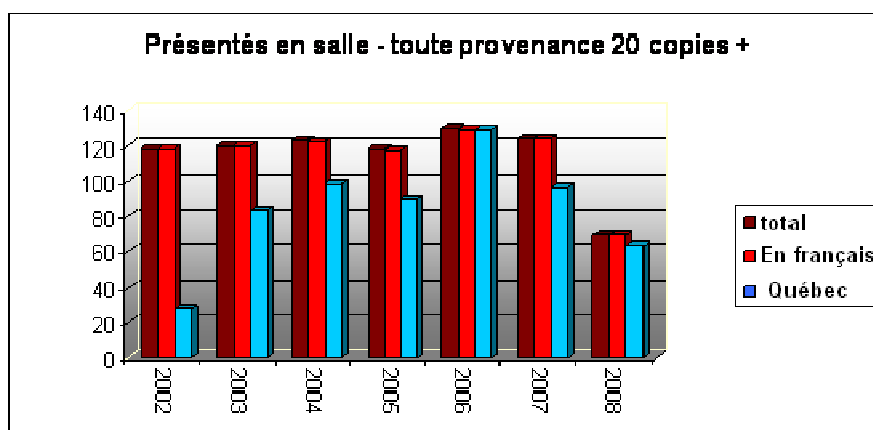
. Per tant, no és creïble la predicció d'alguns sectors que afirma que els espectadors deixaran d'anar al cinema perquè una de cada dues còpies sigui en català. En tot cas, variarà l'equilibri d'ocupacions actuals.

5. El doblatge al Quebec com a model

Dades globals del **cinema en francès quebequès** al Quebec en el període 2002-2008³:

"El 40% dels llargmetratges distribuïts a les sales comercials després del 2002 han estat doblats al Quebec i el 63% estan disponibles en francès".

Pel què fa a les **pel·lícules més comercials (amb més de 20 còpies)**:

*"Després del 2002, la gran majoria de les pel·lícules distribuïdes per a la projecció pública de més de 20 còpies han estat doblades al francès. Del 99,6% de les pel·lícules doblades en francès, **el 73,4% han estat doblatges fets al Quebec**"*

³ Aquesta informació ha estat extreta del web www.doublage.qc.ca, amb el suport del Departament de Cinema del Govern del Quebec.

*"Si tenim en compte només les **pel·lícules dels EEUU** (726 films), les dades indiquen que el 99'7% de les pel·lícules exhibides amb més de 20 còpies han estat doblades al francès. I el 71% de les pel·lícules han estat doblades al Quebec"*

Cal afegir que les pel·lícules que es doblen al Quebec no són comercialitzades a França ja que l'Estat francès hi ha una llei que obliga a totes les pel·lícules estrangeres que demanin el permís d'exhibició a produir el doblatge en territori francès.

. Llei del cinema

Al Quebec, des del 1983 hi ha la **Llei del cinema al Quebec (Loi sur le cinéma 1983)** i l'article 83 és el que regula la paritat lingüística al cinema. L'article 83 estableix que per cada còpia d'un film que es vulgui distribuir en altres llengües hi ha d'haver com a mínim una còpia en francès. Així mateix, com a mesura excepcional, s'estableix la concessió de vises temporals d'una durada màxima de 45 dies per aquells casos que no hi hagi encara una versió doblada en francès. En el cas dels permisos per a pel·lícules subtítulades en altres llengües, sempre ha d'haver el mateix nombre de còpies⁴ per a les versions subtítulades en francès. La llei estableix sancions penals específiques a l'article 178 en els casos d'incompliment d'aquesta normativa (vegeu: www.rcq.gouv.qc.ca/loi_sanction.asp).

. La indústria quebequesa creix arran de la Llei del cinema

En una entrevista de l'ACN al director de l'oficina del Govern del Quebec a Barcelona Claude Fleury (vegeu-la també a: www.youtube.com/watch?v=5as4ynbFeIQ), el director va afirmar que la Llei del cinema va disparar la quota de mercat dels films quebequesos del 4% al 18%. Concretament l'article deia: *La Llei del cinema del Quebec, que va entrar en vigor el 1983, va provocar que la quota de mercat de la indústria cinematogràfica autòctona augmentés del 4% al 18%. "Al Quebec vam viure la mateixa situació per la que passa Catalunya*

⁴ No es concreta si són còpies analògiques o còpies digitals (DCP) en aquest cas.

amb la llei del cinema”, va explicar a l’ACN Claude Fleury, director de l’oficina del Govern del Quebec per la Península Ibèrica, amb seu a Barcelona. “Al principi la nostra normativa va tenir les mateixes crítiques, que es destruïrien llocs de treball, que no funcionaria, però l’experiència ha demostrat el contrari i ha portat al naixement d’una indústria cinematogràfica quebequesa important”.

. El suport del Govern

En la concessió de llicències d’exhibició, el Departament del cinema del govern quebequès estableix una distinció entre, d’una banda, les pel·lícules quebequeses, les pel·lícules en llengua original francesa i les pel·lícules doblades al Quebec, i de l’altra, la resta de pel·lícules. Les primeres es beneficien d’una tarifa preferencial per la publicitat i l’exhibició d’una pel·lícula. (més informació a: www.rcq.gouv.qc.ca/frais.asp#etiquettes)

6. Regulació lingüística al cinema en altres comunitats europees comparables a la catalana

Lleis d’estats europeus que regulen la llengua del doblatge i del subtitulat en l’àmbit del cinema, en mercats lingüístics amb tants o menys parlants que el català (estudi de la Plataforma per la Llengua, 2010⁵), com per exemple:

Letònia

Els llargmetratges cinematogràfics, vídeos i els seus tràilers exhibits públicament han de ser proveïts de veu en off, doblats en la llengua de l’Estat o mostrats amb la pista de so original i subtítols en la llengua de

⁵ *Estudi sobre les pràctiques i legislacions entorn de la llengua al cinema en diversos països europeus, Quebec i Catalunya.* Plataforma per la Llengua (gener 2010)

l'Estat d'acord amb el corpus normatiu d'aquesta llengua (article 17.1 de la Llei sobre la llengua estatal, de desembre de 1999)

. Lituània

Els programes audiovisuals i les pel·lícules exhibides públicament a Lituània han de ser doblades a la llengua de l'Estat⁶ o subtitulades en lituà. (L'article 13 de la Llei I-779, de gener de 1995, sobre la llengua estatal)

. Eslovènia

Les pel·lícules estrangeres han de ser projectades públicament amb subtítols en eslovè o sincronitzades a l'eslovè (art.24 de la Llei d'usos públics de la llengua eslovena 86/2004).

. Estònia

Quan una obra audiovisual s'exhibeixi públicament, el diàleg en llengua estrangera s'ha de traduir en estonià (art. 25.1 de la Llei de política lingüística de 1995)

I les mesures polítiques i de suport a l'ús de la llengua pròpia al cinema com ara:

. Finlàndia

Les autoritats competents han de vetllar perquè la pel·lícula sigui subtitulada en les llengües oficials de Finlàndia de manera apropiada per a la distribució de la pel·lícula. Quan la pel·lícula es distribueix amb més d'una còpia, es requereix que aquestes es facin sempre en finès i suec. (Fundació Finlandesa del Cinema, organisme adscrit al Ministeri de Cultura de Finlàndia; 2009)

⁶ En referència al lituà.

. Suïssa

Les pel·lícules que estan subvencionades per la Confederació han de ser obligatòriament traduïdes com a mínim en dues llengües pròpies (art. 19 de la Llei federal sobre la cultura i la producció cinematogràfiques).